

Motion till riksdagen

1987/88:U532

av Alf Wennerfors (m)

om stöd till Afghanistans folk

Kriget i Afghanistan är inne på sitt åttonde år. Under 1987 intensifierades åter striderna. De sovjetiska trupperna på ca 110 000 man har inte lyckats krossa den afghanska motståndsrörelsen.

Motståndsrörelsens bättre beväpning och förbättrade samordning har resulterat i att det sovjetiska flyget bombar från hög höjd, med stort lidande för civilbefolkningen som följd.

Viss ljusning i konflikten har dock under 1987 kunnat skönjas. Ett mycket begränsat, men dock steg i rätt riktning är det samtal, som FN tagit initiativ till, mellan Kabul-regimen och Pakistan. För att avgörande framsteg skall kunna äga rum vid förhandlingsbordet krävs dock förhandlingar där både Sovjetunionen och motståndsrörelsen är representerade.

Sverige bör öka sitt stöd för att dessa fredsförhandlingar intensifieras och fördjupas.

Folkrätten och FN-stadgan

Folkrätten och FN-stadgan utgör ett gemensamt värn för alla jordens stater mot stormaktsövergripp och brott mot de mänskliga rättigheterna. Det ligger i Sveriges nationella intresse att protestera närhelst och varhelst dessa sätts ur spel. Vi kan inte undanta någon stat från dessa förpliktelser, oavsett nationalitet eller dess motiv för kränkningen.

Den sovjetiska invasionen av Afghanistan är en brutal aggression och ett flagrant brott mot folkrätten. Sverige var därför en av de nationer som tidigt skarpt och entydigt fördömde detta brott mot internationella överenskomelser.

Sovjetunionen är permanent medlem i FN:s säkerhetsråd. I denna egenskap har Sovjetunionen enligt FN-stadgan ett speciellt ansvar för att internationell fred och säkerhet upprätthålls. Genom krigföringen i Afghanistan har man grovt åsidosatt internationella förpliktelser.

FN har via en särskild kommission för mänskliga rättigheter granskat förhållandena i Afghanistan. Kommissionens slutsatser är att det förekommer tortyr, massakrer, avrättningar, användning av giftgaser, bomber i lek-saker osv. i krigföringen.

Sovjetunionen har undertecknat konventionen om särskilt inhumana vapen. Dessutom har Sovjetunionen undertecknat Genève-konventionens första tillägg från 1977 var i urskillningslösa attacker förbjuds.

Sverige bör intensifiera sina ansträngningar för att värna om det af-

ghanska folkets rätt till nationellt oberoende gentemot en supermakts våld. Den svenska regeringen bör mer aktivt verka för att de sovjetiska trupperna skall lämna Afghanistan, att det afghanska folket själv skall få besluta om sin framtid, att de afghanska flyktingarna skall få återvända hem och att Afghanistans suveränitet och territoriella integritet återupprättas.

Sverige bör i kontakterna med Sovjetunionen markera vår inställning i Afghanistanfrågan.

I internationella fora bör vi åter aktualisera Sovjetunionens brott mot folkrätten och FN-stadgan. Sverige bör åter aktualisera Sovjetunionens brott mot FN-stadgan genom sin krigföring i Afghanistan och verka för att Sovjetunionen upphör med de brott mot de mänskliga rättigheterna, som påvisats i FN-rapporter om förhållandena i Afghanistan. Sverige bör också verka för att Sovjetunionen följer konventionerna om inhumana vapen och urskillningslösa attacker.

Förutsättningarna för humanitärt bistånd

De internationella organisationerna ges av den sovjetstödda afghanska regeringen dess värre ej tillstånd att ge humanitär hjälp till civilbefolkningen eller till dem som internerats inom Afghanistans gränser.

Det är angeläget att Sverige försöker bidra till att lindra krigets verkningar. Vi bör därför verka för att de internationella hjälporganisationerna ges möjlighet att självständigt verka inom Afghanistan och på sådant sätt att de ej blir ett verktyg för Kabul-regimen.

Bistånd till flyktingar

Internationell hjälp kan ges till de nära fem miljoner afghanska flyktingar som finns i gränsläger i framför allt Pakistan.

Den svenska hjälpen har sedan invasionen 1979 i huvudsak lämnats till afghanska flyktingar i Pakistan. Denna humanitära hjälp har framför allt gått via Svenska Afghanistankommittén. Erfarenheter av hjälpen är goda.

Hjälpbehovet är utomordentligt stort. Sverige bör därför öka den humanitära hjälpen till flyktingar. Detta bör ske genom att 60 milj. kr. ur anslaget "Utvecklingssamarbete genom SIDA" för budgetåret 1988/89 ges till detta ändamål.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Sveriges kontakter med den afghanska motståndsrörelsen

Det är angeläget att den svenska regeringen har en god bild av den afghanska konflikten. Härigenom är det möjligt för Sverige att med ökad kraft värna om afghanskt självbestämmande och fred och frihet för det afghanska folket. Ett angeläget inslag i detta arbete är att Sverige i ökad utsträckning tar emot och lyssnar på representanter för den afghanska motståndsrörelsen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Med stöd av ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökat stöd till FN:s arbete för intensifierade och breddade förhandlingar, för att åstadkomma fred och nationellt självbestämmande för Afghanistans folk,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige i FN åter skall aktualisera Sovjetunionens brott mot FN-stadgan genom dess agerande i Afghanistan,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige skall arbeta för att Sovjetunionen upphör med de brott mot de mänskliga rättigheterna som påvisats i FN-rapporter om förhållandena i Afghanistan,

4. att riksdagen begär att regeringen verkar för att Sovjetunionen följer konventionerna om inhumana vapen och urskillningslösa attacker,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringen skall intensifiera sina ansträngningar för att värna det afghanska folkets nationella oberoende,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förutsättningar för humanitärt bistånd,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om svenska kontakter med representanter för den afghanska motståndsrörelsen,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att 60 milj. kr. ur anslaget "Utvecklingssamarbete genom SIDA" för budgetåret 1988/89 skall ges till humanitär hjälp till afghanska flyktingar.

Stockholm den 26 januari 1988

Alf Wannerfors (m)